

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 21

Lýsingarprísir fyri mm: 20 øyru á
1. síðu, 15 øyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 24. mei 1952

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

25. Árg.

Tey 40 oyruni

Óli Onghamar legði fyrri, og hú hevur hesin sami Óli undir blaðstjóraheitinum í fleiri oddagreinum í Dimmalætting tikið til orða og mælt til, at teir arbeidarar, sum í dag hava arbeðið, skulu lata eykaviðbótina, tey 40 oyruni, sum arbeiðsloysisstudning til sínar arbeiðsleysu kammirátar.

Eitt neyðarsligari uppskot um at bota um neyðina hjá teimum arbeiðsleysu er valla framkomið.

Dimma veit fullvæl, at teir, ið arbeðið hava, vinna ikki meiri enn neyðugt er til livsins upphald. Neyðin og trondin er nóg stór sum hon er. Skulu nú 40 oyru takast av tímalónini hjá teimum, ið arbeðið hava, koma bert fleiri at verða ríknir út í hesa somu neyðstöðuna, og neyðin og trondin verður stórri og meiri umfatandi.

Sambandsflokkurin og fólkaflokkurin hava ríkið landið út í hesa armóðsstöðuna, hetta ræðuliga arbeiðsloysi og tí var tað teirra skylda at bótta uppá hesar misgerðir sínar; meir teir hava víst, at viljin als ikki er til steðgar og enn minni teir eru fýrir fyrri. Heldur ikki roknar nakar arbeidari við tí. Hvør einasti arbeidari veit, at okkara landstýri einans arbeidir fyrri teir stóru, og tí er tað ikki so lögi, at Dimmalætting setir uppskot um, at arbeidararnir sjálvir skulu taka sær av sínum vinnuleysu kammirátum. Tað er hin gamli, vælkendi politikkurin um aftur: at taka burtur av, har tað framman undan er ov lítið.

Tey 40 oyruni bjarga hvørki tí svongu arbeidarafjöldini ella landinum.

Arbeidi er tað einasta, ið kann bjarga samfelaginum.

Landstýrið má kenna sína ábyrgd, ikki bert tá ið tað ræður um miljónir av fólksins pening at fylla uppí aftur aftaná vitleysu peningaspekulatióin fólkaflakssoddanna, men eisini tá ið tað ræður um at bjarga fjöldini undan hungri og halli.

Sperm farið fallit

Ymiskar royndir hava verið gjørdar at fáa hvalaveiðuna aftur í gongd, aftaná at stóðgur var komin í orsakað av villmannaleiki peningaspekulantanna, ið har stóðu á odda. Bankarnir vórðu royndir og Tórshavnar býráð var biðið um 50.000 kr. Men alt hetta var av ongum, tá ið bankarnir ikki vildu ganga við til at lána umbidna pening.

Seinastu royndir vóru at endurreisa gamla felagið Við Áir, ið ongantíð er avtikið, hóast partaeigararnir hövdu biðið um tað.

Sperm átti nú 98 % av partapeninginum Við Áir.

Nú allar endurreisingarroyndir eru miseyðnaðar, er Sperm farið fallit.

TINGANES

fór av Havnini hósdagin við monnum, ið skulu rógva út í Grønlandi. Í alt vóru 92 manns við, harav 81 útróðarmenn. Eisini hövdu teir 12 bátar við og nógva úterð.

Í alt koma 17 bátalög við 20 bátum at rógva út í Grønlandi í summar, harav 4 í Tovkussak, hinir Ravns Stóroy.

AT HALDA ORÐ— ORÐLOYSINGUR

At halda orð varð millum teir gomlu hildið at vera ein sjálffylgja fyrri hvønn rættan mann.

Oryloysingurin var veselingur.

Hann brúktist ikki millum rættar menn. Enn og minni kundi nakar hugsa sær at nýta hann sum álitismann.

Er umskifti í holuni hjá okkum? Vónandi ikki!

Men so harmiligt tað ljóðar er tó formaður sambandsflokksins fyrstilarari, fólkatingsmaður Jóhann Poulsen á Strøndum millum teir frammaligastu í ORÐLOYSINGASLAGNUM

Eitt syrgiligt skifti, ið hent er sambandsflokkinum.

Ti tað mátti sigast hinum gamla Andrassi til heiðurs: Ein kundi líta á tað, ið hann lovaði, annaðhvørt tað var fígginna ella vini.

Vit siggja í »Berlingaranum«, at Jóhann Poulsen hevur meldað seg inn í Vinstra á ríkisdegi.

Veljarunum hevði hann lovað at standa uttanflokks á ríkisdegi.

Men at bróta orð og undirskrift er einki nýtt hjá honum. Orðloysing ella orðbróting verður óivað eyðkenni hansara hjá eftirtíðini.

Vit minnst frásøgnina um, hvussu hann sambandsflokksins vegna bedýraði, at sambandsflokkurin undir ongum umstøðum vildi fara í hóslag við fólkaflakkin.

Men hvat gjørdi hann? Hann breyt sitt orð — og stakk sín gamla hövding í rygginn.

Vit minnst okkara blaðs fotografering av arbeiðssáttmálanum millum javnaðarmenn, sambandsmenn og sjálfstýrismenn við Jóhann Poulsens og A. Samuelsen undirskrift sambandsflokksins vegna.

Men meðan Andrass vildi halda orð og ikki svíkja undirskrift sína breyt Jóhann Poulsen orð og sveik undirskrift sína — leyp frá tí, hann lovaði.

Vit hava hoyrt um onnur dømi. Men lat fara.

Okkum undrar bara, at rættskaffnir sambandsmenn kunnu vera bekenntir at hava ein í allmannaeigum sum orðloysing virdan mann á odda.

Ymiskir í áskoðan. Harvið er einki at gera. Tað má so vera. Men hitt gamla føroyska aðalmerki, at »eitt orð er eitt orð, ein maður ein maður« hevur eingin flokksleiðari og flokkur loyvi at kasta í skarnið uttan at taka seg sjálfvan av dögum sum leiðara ella flokk.

Heim sum lík

Hósdagin komu 6 norskir bátar á Klakksvík. Teirra millum Juvel og Smaragd.

Smaragd kom við føroyska flagginum í hálvári stong. Hann hevði líkið av kokkinum á Dragaberg. Ashjörn Hansen, ættaður úr Løvvi, ið doyði yviri í Noreg.

Tjaldur ferð til Keypmannahavnar í dag.

Marshallpeningurin

Keypmannahavn 8.5.52.

Lógin um hvussu danski parturin skal nýtast er ikki liðug viðgjörd.

Men sum Dam fólkatingsmaður hevur hildið fram nýtast føroyingar ikki at lata sína viðgerð av hvussu marshallpeningurin hjá teimum skal nýtast, tí í ministarans viðmerkingum til lógina stendur, at 15 milliónir eru lagdar burtur av til Føroyar og mentunarlig endamáli. Og undir samráðingunum um Sjóvinnubankan kom jú fram, at ministararnir hildu, at partur Føroyinganna vildi verða um 8—10 milliónir. Og bæði umboðsmennirnir fyrri stjórnarflokkarnar heima og ministerið hildu tað bera væl til at nýta á konto 4 milliónir av marshallpeninginum til Sjóvinnubankan.

Tað er ikki at ívast í, at um landstýrið og stjórnarflokkarnir heima hövdu í huga at nýta munandi part av okkara marshallpeningi til fiskiflota okkara vildi tað ikki verri kunna latið seg gjørt enn at taka 4 milliónir til Sjóvinnubankan.

Men okkar landstýri og stjórnarflokkar munnu ikki hava nakað tilíkt í huga.

Lat bara fara til teir stóru at eta tykist at vera loysunnarorðið hjá teimum.

Yvirskot.

Danski státurnin væntast at fara at hava rakstraryvirskot í ár. Men teir beinleiðis — og óbeinleiðis skattirnir eru høgir. Tó ikki fyrri barnarík við lágum inntøkum.

Lønin við ensku trolarunum

Enskir trolarar hava altíð av og á tikið Føroyingar umborð, og fingur teir at byrja við 50 kr. um dagin. Snøggliga kemur Fiskimannafelagið uppí og setur hesa lønina niður í 40 kr. um dagin. Bretar hava ovurfeignir latið 50 kr., og tí tykist hetta okkum ógvuliga lögi, at Fiskimannafelagið, hvørs uppgáva tað er, at bota um lönarlíkindi okkara, skal skerja lønina uttan so mikið sum at siga okkum frá, hví hetta verður gjørt.

Hvørki umborð á trolarunum ella frá reiðarunum hevur tað okkum kunnugt nakrantíð verið mælt til at lækka lønina, so vit eru noyddir at hugsa, at tað er felagið sjálvt, ið hetta hevur gjørt. Um so er, er hetta einki minni enn ein grov brotsgerð ímóti okkum fiskimönnum, ið sigla við enskum trolarum.

Vit krevja at Fiskimannafelagið greiður okkum frá, hví teir eru komnir fram við hesum lönartrýstinum?

Fiskimaður.

VIÐ NORÐMONNUM TIL GRÖNL.

Nakað av føroyingum hava Norðmenn fingið við til Grønlands, og fleiri bátar hava verið á Havnini og aðrastaðni eftir fólki.

Norðmenn rokna við at fiskaprísurin í ár verður 10 % hægri ena í fjór og at 1% av ágóðanum av meiraprísinum verður at lutast fiskimönnum.

Vit kunngerá fyrri ættar- og vinfólki, at kæra kona mín, góða móður, vermóður og omma okkara

MARIA

(f. Petersen)

andaðist í dag.

Jarðarferðin verður sunnudagin komandi.

Vegna tey avvarandi

Hans Jacob Lindberg.

Tvöroyri 20/5-1952.

YMISK TÍÐINDI

BRÚDLEYP

Í Havnar kirkju giftast í dag frk. Gunnvör Debes og Johan Olsen, elektrikari, bæði úr Havn.

TELEGRAM FRÁ JENS VÆVER

Hósdagin, 22. mei kl. 20.15 sendi »Jens Væver« Fiskivinnuskrivstovuni soljóðandi fjartist:

Position 62 gr. 35 min. N 5 gr. 20 min. V sildestimer af varierende størrelse konstateret. Temperatur 4—6 gr. »Jens Væver«.

100 T AV KOLI Í APRIL

Aftaná at Fámningar hava fingið ein sera góðan rennistong, er ferð komin í kolahógggingina. Soleiðis fluttu teir 100 tons út í apríl. Kolið verður koyrt til Øravíkar, har tað verður avskipað.

Loytnanturin hevði 400 og Kemes 220 skp. fyrst í vikuni í Grønlandi.

Týskvöldið datt ein 5 ára gamal smádrongur, Jógvan, sonur Jógvan Sigurðsson, út á einum báti við kajuna í Klakksvík og druknaði.

Fugloy og Svinoy fara til Grønlands í komandi viku. Við Fugloyinni fer onkur av flóttarfólkunum.

Atlantsfarið hevði um 200 og Svinoy um 130 skp. á Suðurlandinum.

Í dag kemur Silja við 1050 tonsum av salti til Mauritzen & Co.

Eiðiskollur er lýstur til tvangsölu 6 juni.

Sakarmálið millum Th. Petersen og blaðstjórnarar á Dimmu og Krossi var fyrri í rættinum seinasta týsdag. Næsti rættarfundur verður 7 juli.

Ravmagnsverkið í Havn hevur fingið 800.000 kr. í Marshallhjálp.

Herluf Johansen fekk arbeidið at gera grundina til bátaneystið. Boð: 11.900 kr.

Nýggi aksulin til Ternuna kemur atlandi við Tjaldrinum. Í lötuni er Smiril einasta av lögtingsskipunum, ið siglir.

Bernaise og Norðstjórnar fóru til Grønlands miðskeiðis í vikuni.

Í Suðuroy doyðu nógva lómb í tí nógva regninum í seinastu viku.

TANKKLINIK

Dr. Jakobsensgøta, 11 Tórshavn.

Viðtalutíð kl. 10—13 og 14—16

Leygardag 10—13

Máltráður. 717.

Magnus Jensen, tannlækni.